

بررسی تنوع ژنتیکی و سازگاری کلن‌های مختلف تاج بسته صنوبر در استان کرمانشاه

سولماز امیری

فارغ التحصیل کارشناسی ارشد رشته مهندسی کشاورزی - اصلاح نباتات دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه (نویسنده مسئول)

solmaz_amiri94@yahoo.com

دکتر محسن فرشادفر

استاد دانشگاه پیام نور استان کرمانشاه

Farshadfarmohsen@yahoo.com

مهندس فتحعلی نوری

کارشناس ارشد بخش تحقیقات جهاد کشاورزی استان کرمانشاه

fathalin@yahoo.com

چکیده

به دلیل شرایط خوب اکولوژیکی، رودخانه‌های پرآب و داشتن چشمه‌های فراوان کشت این محصول از دیرباز در استان کرمانشاه معمول بوده و تحقیقات فراوانی نیز روی این درختان انجام گرفته است و در همین راستا به منظور انتخاب و معرفی کلن‌های برتر صنوبر تاج بسته، ۱۰ کلن از گونه *populus nigra* که در خزانه سلکسیون برتری خود را نشان داده بودند در طی یک مرحله نه ساله در قالب طرح آزمایشی بلوک‌های کامل تصادفی با سه تکرار در فاصله کاشت ۳×۳ متر در ایستگاه تحقیقاتی مهرگان کرمانشاه مورد بررسی قرار گرفتند. تجزیه واریانس ساده و مرکب برای ارتفاع، قطر، میزان حجم چوب تولیدی در هکتار و میزان رویش جاری سالیانه ارتفاع، قطر و حجم تولیدی انجام و کلن‌ها گروه‌بندی شدند. تجزیه چند متغیره (خوشه ای cluster) و تجزیه واریانس AMMI اثرات ضرب پذیر و جمع پذیر برای صفات مختلف انجام پذیرفت. این آزمایش از میان کلن‌های تاج بسته صنوبر، کلن‌های *Populus nigra* 56/75 و *Populus nigra betulifolia* و *Populus nigra mehregan* و *Populus nigra* 63/135 و *Populus nigra* 56/72 برتری خود را نسبت به سایر کلن‌ها نشان داده و با داشتن بالاترین عملکرد و پایداری محیط جهت کاشت در استان معرفی گردیدند. واژگان کلیدی: *Populus nigra*، تجزیه AMMI، تجزیه cluster، پایداری